

11. august 2006
2. februar 2006

EM 2006/7
VM 2006/72

BETÆNKNING

Afgivet af Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg

vedrørende

**Forslag til landstingslov om ændring af landstingslov om frie grundskoler og
hjemmeundervisning m.v.**

Afgivet til forslagens 2. behandling

Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg har under behandlingen bestået af:

Landstingsmedlem Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit, formand
Landstingsmedlem Kristian Jeremiassen, Atassut, næstformand
Landstingsmedlem Lars-Emil Johansen, Siumut, suppleant for Ruth Heilmann
Landstingsmedlem Otto Jeremiassen, Siumut
Landstingsmedlem Jens B. Frederiksen, Demokraterne

Udvalget har efter 1. behandlingen under VM 2006 gennemgået lovforslaget og har følgende bemærkninger:

Forslagets indhold

Forslagsstilleren har fremsat ændringsforslag til landstingslov nr. 10 af 15. april 2003, kapitel 5, om frie grundskoler og hjemmeundervisning m.v. Konkret foreslås en finansieringsordning ud fra en fordelingsnøgle på henholdsvis 10-30-10-50 procent, dvs. en fordelingsnøgle hvor den frie grundskole indskyder 10% af opførselsudgifterne, Hjemmestyret yder anlægslån på 30%, kommunen yder anlægslån på 10%, mens de resterende 50 procent af opførselsudgifterne finansieres eksempelvis gennem optagelse af lån i bank eller realkreditinstitut.

Forslaget har til formål at påvirke frie grundskolers økonomi positivt og dermed dels lette etableringen af frie grundskoler, dels reducere forældrenes egenbetaling. Forslagsstilleren har det håb, at friskolerne på denne måde kan blive til glæde for en så bred del af befolkningen som muligt.

Udvalgets behandling af forslaget

Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg konstaterer, at Landsstyret har indstillet, at forslaget udvalgsbehandles. Landsstyret har gjort opmærksom på, at tilskuddet til frie grundskoler ifølge landstingslov nr. 10 af 15. april 2003 om frie grundskoler og hjemme-undervisning m.v. udgør et driftstilskud pr. elev, der svarer til Hjemmestyrets bloktilskud til kommunerne pr. byelev i folkeskolen. Landsstyret vurderer, at dette er en god og brugbar tilskudsmodel.

Udvalget bemærker, at det i forbindelse med en lovgivning omkring anlæg af friskoler er vigtigt for Landsstyret, at der ikke bliver tale om et retskrav, som kan forpligtige det offentlige til at yde anlægslån i et givet tilfælde. Landsstyret mener endvidere, at såfremt der bliver etableret en friskole, må sektorplanen justeres tilsvarende.

Ligeledes mener Landsstyret, at det må indgå i overvejelserne, at såfremt 10-40-50-ordningen skal udvides til også at omfatte anlæg af friskoler, bør den offentlige andel af finansieringen (40%) alene påhvile landskassen, idet nyanlæg af folkeskoler udelukkende er en hjemmestyreopgave.

Udvalget har noteret sig Landsstyrets forslag om ovennævnte fordelingsnøgle mellem Hjemmestyret og kommunerne. Udvalget finder det imidlertid vigtigt at bemærke, at hjemmestyrets andel på de 40% ifølge Landsstyrets oplysninger vil overgå til kommunerne i forbindelse med strukturreformen på det kommunale område.

Udvalget vil i øvrigt opfordre Landsstyret til, i deres udarbejdelse af retningslinjer for medfinansiering at udvise hensyn til de eksisterende behov, der i forvejen er prioriteret på anlægsområdet. Udvalget er bekendt med, at børneskoler i byer og i bygder trænger til renoveringer. Såfremt formålet med Atuarfitsialak skal opfyldes, er der efter Udvalgets mening følgelig behov for yderligere bevillinger til området.

Høring

Kultur- og Uddannelsesudvalget har fundet det af stor vigtighed, at der sker en grundig gennemgang af lovforslaget, såvel i udvalget som hos relevante parter. Udvalget har derfor anmodet Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke om at forestå en høring af nærværende forslag før 2. behandlingen. Udvalget har fundet det vigtigt, at man inddrog de samme høringsparter, som blev hørt ved lovens fremsættelse under FM2000. Punktet blev derfor udskudt til FM 2006. Den af Landsstyreområdet oprindeligt fastsatte frist for denne høring var fastsat kortere end den normale høringsfrist på 5 uger. Udvalget fandt dette yderst beklageligt. Ikke mindst fandt udvalget det beklageligt, at der ved høringsfristen kun var indkommet svar fra én kommune. Udvalget indstillede derfor, at Landsstyret skulle forestå en ny høring, der kunne foretages i passende tid inden Landstingets Efterårssamling 2006 med henblik på, at de respektive kommuner blev hørt i tilstrækkeligt omfang.

Udvalget har lagt vægt på en fornyet høring af bl.a. kommunerne, idet det af lovforslaget fremgår, at kommunerne efter strukturreformen ville komme til at stå for en offentlige andel af finansieringen. Landsstyret har i perioden den 15. juni til den 4. september 2006 haft lovforslaget i høring hos følgende parter: KANUKOKA, Undervisningsministeriet, K.I.K. (De studerendes Råd) og Nuuk Internationale Friskole. Siden første høringsrunde udløb den 21. april 2006 er der indkommet høringssvar fra: Uummanaq kommune, Nuuk Kommune, Undervisningsministeriet samt KANUKOKA. Vedlagt som bilag er de tilsendte høringssvar.

KANUKOKA foreslår i sit høringssvar, at den foreslåede låneordning ikke udformes som et retskrav, hverken i forhold til kommunerne eller i forhold til Hjemmestyret, men at der alene bliver tale om en *mulighed* for Hjemmestyret eller kommunerne. Videre foreslår KANUKOKA en låneordning, der giver lånemulighed for *op til* 40% for at give Hjemmestyret eller kommunen mere fleksible handlemuligheder. Høringssvarene fra de tre andre kommuner støtter op om KANUKOKAs betæneligheder ved, om der i loven indgår et egentligt retskrav.

Nuup Kommunea fremhæver i sit høringssvar, at "det vil være af afgørende betydning, at de midler der afsættes til udlån, ikke må fragå de midler, der afsættes til vedligeholdelse / reovering / nybygning af de almindelige folkeskoler." Siumut og Inuit Ataqatigiits repræsentanter i Børne- og kulturudvalget i Nuup Kommunea meddeler deres afvisning af forslaget, mens Demokraternes repræsentanter i Børne- og kulturudvalget i Nuup Kommunea støtter forslaget i dens foreliggende form.

Sisimiut Kommunea meddeler i sit høringssvar: "Hvis der skal etableres en låneordning har Sisimiut Kommunea den holdning, at det alene skal være en mulighed for Hjemmestyret/kommunerne og ikke et retskrav fra friskolen, da det så ville kunne få den konsekvens, at Hjemmestyret/kommunen ikke vil have midler til at gennemføre de nødvendige anlægs- og reoveringsopgaver i folkeskolen."

Udvalgets indstilling

Et mindretal i udvalget, bestående af Demokraterne, støtter forslaget i dets foreliggende form.

Et flertal i udvalget, bestående af Siumut, Inuit Ataqatigiit og Atassut, udtaler: I sine bestræbelser på at styrke uddannelsesområdet mest muligt har hjemmestyret vedtaget en friskolelovgivning, der åbner op for borgernes private initiativ og engagement på området. Ordningen er i dag baseret på et tilskud pr. elev, således at det offentlige tilskud i store træk modsvares af det offentliges besparelser. Dette princip sikrer *både* støtte til forældrenes engagement *og* det offentliges muligheder for at opretholde standarden i det offentlige skolesystem. Enhver videreudvikling af friskolelovgivningen bør efter flertallets opfattelse tillige være i stand til at forene begge hensyn.

Den foreslåede ordning indebærer imidlertid et retskrav på tilskud til friskolebyggeri, hvilket i praksis ville medføre, at ansøgninger til friskolebyggeri fik indrømmet *forrang* for offentlige projekter i kampen om de begrænsede anlægsmidler. Flertallet

kan ikke acceptere en sådan løsning og tilslutter sig derfor Landstyret og de kommunale høringsparter i deres afvisning af forslaget i den foreliggende form.

Flertallet er imidlertid positiv indstillet overfor tiltag, der giver friskolerne adgang til at søge om anlægsmidler *på lige fod* med offentlige ansøgere, da dette ligger i en naturlig forlængelse af formålet med friskolelovgivningen. Under hensyntagen til de indkomne hørings svar må imidlertid være et krav **at** tildeling af anlægsmidler sker ud fra et frit skøn over projektets prioritering inden for de samlede anlægssønsker på folkeskoleområdet, **at** bevillingen ikke overstiger 40% af den samlede anlægssum, samt **at** der kan bevilliges et mindre tilskud end det ansøgte under betingelse af, at anlægsprojektet gennemføres i samme omfang som planlagt.

Flertallet har herefter valgt at fremsætte et ændringsforslag, der tilgodeser de anførte principper, og indstiller forslaget til vedtagelse i ændret form.

Et flertal i udvalget bestående af Siumut, Inuit Ataqatigiit og Atassut skal på denne baggrund indstille lovforslaget til vedtagelse i den form, den har efter vedtagelse af vedlagte ændringsforslag.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraterne indstiller forslaget til Landstingets vedtagelse i sin foreliggende form.

Med disse bemærkninger skal Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg overgive forslaget til 2. behandling.

Juliane Henningsen,
formand

Kristian Jeremiassen,
næstformand

Lars-Emil Johansen

Otto Jeremiassen

Jens B. Frederiksen